

پاسخ های روشن به اهلر اسماعیل بصری

۹

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
وَالْآلِ وَسَلَّمَ

آیا یمانى قائم آل محمد
ومعصوم است؟

نویسنده: شیخ علی آل محسن

مترجم: محمد مهدی سلمانپور

پاسخ های روشن به
احمد اسماعیل بصری

آیا یمانی قائم آل محمد

و معصوم است؟

نویسنده: شیخ علی آل محسن

مترجم: محمد مهدی سلمانپور

مركز الدراسات والبحوث الاسلاميه

شماره انتشار: ۲۳۴

آیا یمانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟

نویسنده

شیخ علی آل محسن

مترجم

محمد مهدی سلمانپور

مرکز پژوهش‌های تخصصی امام مهدی ﷺ

شماره انتشار: ۲۳۴

چاپ اول، ۱۴۴۱ قمری

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نجف اشرف

تمامی حقوق متعلق به مرکز پژوهش‌های

تخصصی امام مهدی ﷺ می‌باشد

به نام خداوند بخشنده مهربان

مقدمه‌ی مرکز:

سپاس از آن پروردگار جهانیان است، و درود و سلام بر سرور و پیامبر ما، محمد و خاندان پاک و طاهر ایشان.

مرکز پژوهش‌های تخصصی امام مهدی عج، به دنبال افزایش مباحث پیرامون احمد اسماعیل گاطع و ادّعاها و دروغ‌های او که بیش از پنجاه ادّعای باطل و بی‌دلیل است، پاسخ به این ادّعاها را ضروری دانسته است. لازم به تذکر است که جواب به آن سخنان، به معنای علمی و منطقی بودن آنها نیست؛ چرا که ادّعاهای آن افراد تنها تقلب، نیرنگ، دروغ، افتراء و برخورد سلیقه‌ای با روایات است و بهترین

۴..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

دلیل بر این امر کتابهای (احمد اسماعیل) و پیروانش است. بلکه رد و پاسخ به ادعاهای این افراد به دلیل شبهاتی است که می تواند دامن گیر برخی افراد ضعیف شده و در نتیجه پاره ای توضیحات، روشنگری ها و بیان مبانی را سبب گردد که راه و روش علمی نزد همه مردم به صورت عام و شیعیان به شکل ویژه، بر آن تکیه دارد.

علاوه بر این، افرادی که فریب (احمد اسماعیل) را خورده و از او پیروی کرده اند نیز باید با دلیل و برهان روبرو شوند تا کسی از این افراد را یارای این نباشد که بگوید: ﴿پروردگارا چرا برای ما پیامبری بیم دهنده نفرستادی و راهنمایی هدایتگر را نیاوردی تا از آیات تو پیروی کنیم پیش از آنکه ذلیل و رسوا شویم﴾ (طه: ۱۳۴)۱.

از این رو، در کنار دیگر فعالیت های مرکز

---

۱. اقبال اعمال ج ۱، ص ۵۰۵.

آیا بیانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟..... ۵

پژوهش‌های تخصصی امام مهدی ﷺ در رد شبهات، از طریق سایت اینترنتی، فضای مجازی و نشریه (صدی المهدی) و دیگر فعالیتها، انتشار این کتابچه نیز در رد بر احمد اسماعیل، حلقه‌ای از حلقه‌های برخورد با اهل بدعت و انحراف محسوب می‌شود.

از خدای متعال توفیق ثابت قدمی بر حق را خواستاریم. ای دگرگون‌کننده قلب‌ها، دل‌های ما را بر دینت ثابت بدار.

مدیر مرکز

سید محمد قبانچی

پیشگفتار مترجم

احمد اسماعیل بصری، مشهور به احمد الحسن، از دجالان، شیادان و مدعیان دروغین این عصر است. او از عشیره البوسلیم استان بصره است و کمتر از دو دهه پیش ادعاهای ناروای خویش را در عرصه مهدوی آغاز کرده است. ادعاهای نامبرده، از ارتباط با امام زمان علیه السلام آغاز شد و سپس مدعی مذکور خود را فرزند امام عصر، یانی موعود، مهدی اول از مهدیان دوازده گانه‌ای که به پندار باطل او پس از امام زمان علیه السلام به حکومت می‌رسند، جانشین و فرستاده و نائب خاص امام زمان دانست. او همچنین خود را معصوم و دارای علم و سلاح اهل بیت علیهم السلام، امام سیزدهم و وصی امام زمان علیه السلام نیز قلمداد می‌کند. این میراث‌دار مکتب شلمغانی، در حالی چنان

۸..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

ادّعاهایی می کند که در حدّ یک فرد عامّی هم از اسلام و قرآن اطلاع ندارد و خطاهای او حتّی در خواندن آیات ساده‌ی قرآن نیز بی شمار است.

در حدود کمتر از دو دهه که از فعالیت‌های این جریان می‌گذرد، کتب و مقالات بسیاری در نقد و بررسی ادّعاهای باطل آن به نگارش در آمده است. مرکز پژوهش‌های تخصصی امام مهدی عج در نجف اشرف، از مراکزی است که پیشینه‌ای درخشان در پاسخ به شبهات این مدّعی مهدویت دارد.

از جمله آثاری که این مرکز در دفاع از عقائد حقّه توفیق نشر آن را یافته است، مجموعه‌ی عالمانه‌ی (الردّ الساطع علی ابن گاطع) است که ده کتاب کم حجم را شامل می‌شود. این کتب، برگرفته از کتاب‌های مفصلی هستند که نویسندگان محترم آنها به تفصیل در رد احمد اسماعیل نگاشته‌اند و برخی از آثار را نیز مرکز پژوهش‌های تخصصی امام مهدی عج منتشر ساخته است.

آیا یمانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟..... ۹

کتابی که پیش روی خوانندگان گرامی است، سومین اثر از مجموعه‌ی مورد اشاره است. نویسنده‌ی فاضل این کتاب، استاد شیخ علی آل محسن است و اثر خود را در پاسخ به ادعاهای احمد اسماعیل و پیروانش در موضوع یمانی اختصاص داده است.

احمد اسماعیل ادعا دارد که همان یمانی است که در روایات سخن از خروج او پیش از ظهور مبارک امام زمان عجل الله فرجه وارد شده است. در ادامه‌ی این ادعای نادرست، احمد و پیروانش مدعی عصمت یمانی و یکی بودن شخصیت یمانی و قائم آل محمد عجل الله فرجه نیز شده‌اند! بنابراین از نظر این افراد احمد همان یمانی و قائم و دارای مقام عصمت است.

استاد بزرگوار در این مباحث که برگرفته از کتاب مفصلی از ایشان در خصوص شخصیت یمانی است، ادعاهای این افراد را در این باره واکاوی کرده و به هر یک پاسخ درخوری داده است.

با مطالعه‌ی کتاب پیش‌رو، خوانندگان گرامی به

۱۰ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

داوری منصفانه درباره‌ی شخصیت این مدّعی دروغین
خواهند پرداخت. امید که این اثر در پیشگاه قطب عالم امکان
مقبول و مرضیّ افتد.

* * *

دشمنی احمد اسماعیل و پیروان او با امام مهدی علیه السلام

بر خواننده‌ی گرامی پوشیده نیست که مقصود اساسی از ادعاهای احمد اسماعیل و یاران او درباره‌ی یمانی، نه اثبات مقامات عظیم شخصیت یمانی که نبرد با امام عصر علیه السلام و سلب تمام فضیلت‌های ثابت آن حضرت است. احمد اسماعیل و یارانش برای رسیدن به هدف‌های شیطانی خود، یمانی را وسیله‌ای برای این امر قرار داده و هر آن چه را که در روایات متواتر برای امام مهدی علیه السلام منتظر علیه السلام ثابت است، به یمانی نسبت داده‌اند.

رد پندار قائمیت احمد اسماعیل:

از جمله اموری که این افراد در اثبات آن برای

۱۲ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

بیانی - که بنا بر ادعایشان همان احمد اسماعیل است -
کوشش کرده اند، این است که او قائم آل محمد و مهدی
آخر الزمان است.

عبد الرزاق دیراوی ذیل عنوان (بیانی همان قائم آل
محمد و مهدی آخر الزمان می باشد) چنین گفته است:
(در کتاب کافی از امام صادق علیه السلام روایت شده که
فرمودند: «هر پرچمی که پیش از قیام قائم بلند شود، صاحب
آن طاغوت است و به جای خدا عبادت خواهد شد».
معنای این روایت چنین است که به طور مطلق،
هر پرچمی پیش از قائم باشد پرچم گمراهی است
و صاحب آن طاغوتی است که به جای خدا عبادت
می شود و از این حکم تنها پرچم قائم استثنا شده است.
اما از آنچه گذشت دانستیم که پرچم بیانی که پیش از
امام مهدی است، پرچم هدایت و بلکه هدایت یافته ترین
پرچم هاست؛ پس چگونه باید تعارض بین روایت بیانی
و روایتی که پیش تر از کافی نقل شد را برطرف کرد؟

آیا یمانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟ ۱۳

آشکار است که هر راه حلّی برای این تعارض باید بر اساس مضمون هر دو روایت و بی هیچ کاستی از آن دو باشد.

تنها راه حلّی که در اینجا وجود دارد این است که بگوییم پرچم قائم و یمانی یک پرچم است؛ این امر موجب تقویت این حقیقت خواهد بود که قائم همان یمانی است. همچنین، روایتی که تصریح می کند فرماندهی لشکر غضب یا رهبر سیصد و سیزده یار، خلیفه‌ای یمانی است نیز به همین حقیقت اشاره دارد).^۱

رد این پندار که یمانی همان قائم آل محمد ﷺ است:

سخن امام صادق عَلَيْهِ السَّلَامُ که فرموده‌اند: «هر پرچمی که پیش از قیام قائم باشد صاحبش طاغوتی است که به جای خدا عبادت می شود»، ارتباطی به

---

۱. جامع الأدلة ص ۱۲۱.

۱۴ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

پرچم یمانی و مانند آن ندارد. زیرا منظور از پرچم هایی که صاحبان آن طاغوت هایی هستند که به جای خدا پرستش می شوند، پرچم های مخالف دعوت امام مهدی عجل الله است، مانند پرچم سفیانی و امثال آن، یا پرچم های ناشناسی که صداقت صاحبان آنها مشخص نیست، چرا که آنان اگر چه در ظاهر مدعی حق باشند اما طاغوت هایی هستند که به جای خدا عبادت می شوند.

اما پرچم هایی مانند یمانی و خراسانی، امام معصوم عجل الله بر هدایت آنها تصریح کرده و خبر داده است که صاحبان آنها به یاری امام مهدی عجل الله در مقابل دشمنان آن حضرت و کمک به ایشان در دعوتشان بر خواهند خواست و توسط معصومان عجل الله صداقت آنان در دعوتشان برای ما آشکار شده است، و می دانیم که ایشان با یاری امام، چیزی از اهداف دنیوی را نمی خواهند. بنابراین تردیدی نیست که

آیا بیانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟ ۱۵

منظور از پرچم‌های گمراهی که مورد نکوهش واقع شده‌اند نمی‌تواند این موارد باشد، و این افراد یقیناً نمی‌توانند طاغوت‌هایی باشند که به جای خداوند عبادت شوند.

به دیگر سخن، این پرچم‌ها از عمومیت سخن امام عَلَيْهِ السَّلَام که فرمودند: «هر پرچمی که قبل از قیام قائم برافراشته شود صاحب آن طاغوت است و به جای خدا عبادت می‌شود» خارج می‌باشند. چرا که تصریح شده که آن‌ها پرچم‌های هدایت هستند، و بنابراین عمومیت سخن پیشین امام معصوم تخصیص بر می‌دارد؛ بلکه از باب تخصّص (خروج موضوعی) نیز آن پرچم‌ها از روایتی که نقل شد خارج می‌باشند، چرا که محال است صاحب پرچم هدایت، طاغوتی باشد که به جای خداوند عبادت شود.

این امر به ما نشان می‌دهد که حدیث مورد نظر مربوط به پرچم‌های گمراهی است که در روایات به

۱۶ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

عنوان پرچم‌های هدایت معرفی نشده‌اند. به این ترتیب، نادرستی ادّعای عبد الرزاق دیراوی نیز مشخص می‌شود که گفته است: «پرچم یمانی و قائم یکی هستند». صحیح این است که این دو، پرچم‌هایی مختلفند که یکی از آن دو به دیگری دعوت می‌کند.

یمانی فرمانده‌ای نظامی است که خروج او علامت نزدیکی ظهور امام زمان علیه السلام است که زمین را از عدل و داد پر خواهد کرد، چنان که در روایات متواتر شیعه و اهل سنت بدون هیچ اختلافی وارد شده است.

آشنایان با روایات اهل بیت علیهم السلام و دیگر احادیث می‌دانند که آن اخبار، دلالت دارند که یمانی چند ماه پیش از قیام قائم خروج می‌کند و خروج او علامتی بر نزدیکی ظهور مبارک خواهد بود؛ همچنین می‌دانند که یمانی به یاری امام مهدی علیه السلام می‌آید و برای ظهور ایشان زمینه‌سازی نموده و از یمن نیز خروج

آیا یمانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟ ۱۷

می‌کند. این در حالی است که امام زمان ﷺ از مگه مکرمه خروج می‌کنند؛ علاوه بر این، اختلافات دیگری نیز بین روایات قائم و یمانی موجود است که به سبب آن انسان به یقین می‌رسد که یمانی کاملاً با امام مهدی ﷺ متفاوت بوده و شخص دیگری است.

با این وجود، تعجبی نیست که احمد اسماعیل و پیروانش واضحات را منکر می‌شوند و در بدیهیات به جدال می‌پردازند، متواترات را مردود می‌شمارند و حق آشکار را با وجود آنکه از آن آگاهی دارند رد می‌کنند.

ذکر این نکته نیز لازم است که پرچم یمانی به این دلیل پرچم هدایت شده که به امام مهدی ﷺ دعوت می‌کند نه به خودش؛ در حدیث امام باقر عَلَيْهِ السَّلَام نیز چنین آمده که:

«وليس في الرايات راية أهدي من راية اليماني، هي راية هدي؛ لأنه يدعو إلى صاحبكم.»

۱۸ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

در میان پرچم‌ها، هدایت یافته‌تر از پرچم یمانی نیست، آن پرچم هدایت است، چون به صاحب شما دعوت می‌کند»^۱.

احمد اسماعیل و یارانش این روایت را مهم‌ترین دلیل و استناد خود قرار داده‌اند، حال آن که روشن است که منظور از سخن امام که فرموده‌اند: «چرا که او به صاحب شما دعوت می‌کند» دعوت به امام زمان است. واضح است که در صورت یکی بودن یمانی و امام زمان، چنین تعبیری و بیان چنان علّتی نادرست می‌بود، چرا که لازمه‌ی ادّعای عبد الرزاق دیراوی درباره‌ی یکی بودن شخصیت یمانی و قائم چنین خواهد شد که علّت هدایت یافته‌تر بودن پرچم یمانی، دعوت به خودش است! آشکار است که چنین علّتی نادرست است چون صاحبان تمام پرچم‌ها به خود دعوت می‌کنند. پس چرا پرچم یمانی بین آنان پرچم حق شده باشد و نه دیگران؟

---

۱. الغیبة للنعمانی ص ۲۶۴.

آیا یمانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟ ۱۹

آیا یمانی معصوم است؟

احمد اسماعیل و یارانش چنین ادعا کرده‌اند که یمانی معصوم است و به عصمت او تصریح شده است. احمد در بیانیه‌ی خود به تاریخ (۲۱ / ربیع ثانی / ۱۴۲۶ هـ ق) با عنوان (سید احمد الحسن یمانی موعود است) چنین گفته است:

(دوم آن که در روایت آمده است: یمانی به حق و راه مستقیم دعوت می‌کند. و دعوت به حق و راه مستقیم یعنی این فرد خطا نمی‌کند و مردم را در باطل داخل نکرده و از حق بیرون نمی‌برد. یعنی او معصوم است و به عصمتش تصریح شده است)^۱.

کلام احمد اسماعیل از جهات متعددی نادرست است:

۱. روایتی که تعبیر «او به حق و راه مستقیم دعوت می‌کند» در آن آمده، روایتی ضعیف است

---

۱. المتشابهات ج ۴، ص ۴۳.

۲۰ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

و نمی توان با روایتی ضعیف که حتی یک مستحب نیز با آن به اثبات نمی رسد، عصمت را که از مقامات حساس دینی و اصول عقائد است ثابت نمود.

۲. عصمت در اصطلاح به معنی لطفی پنهان است که خدا به مکلف می کند به شکلی که حتی با وجود توان و قدرت نیز انگیزه ای برای ترک اطاعت الهی و انجام گناهان نداشته باشد.

همچنین می توان عصمت را این گونه نیز تعریف نمود: این که شخص به گونه ای باشد که در نفس پاکش لحظه ای میل به انجام عمل حرام یا اصرار بر عمل مکروه یا ترک وظیفه شرعی وجود نداشته باشد. این امر مستلزم علم آن فرد به وظایف، واقعیت ها و احکام حرام و حلال و واجب است.^۱

اما این که احمد اسماعیل ادعا کرده که معصوم کسی است که خطا نمی کند و مردم را در باطل داخل نمی نماید و یا

---

۱. الانوار الالهية فی المسائل العقائدية ص ۱۰۴.

آیا بیانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟ ۲۱

از حق خارج نمی‌کند، مطلبی غیر از معنای اصطلاحی عصمت است. دلیل این ادّعی احمد این است که پیروان او هرگز نمی‌توانند معنای اصطلاحی عصمت را برایش ثابت کنند. چرا که فایل‌های صوتی احمد اسماعیل در سایت یاران او موجود است و سرشار از خطاهای لغوی بسیار می‌باشد و بلکه نامبرده اشتباهات فاحشی حتی در خواندن قرآن کریم دارد که بسیاری از کودکان مسلمان نیز مرتکب آن نمی‌شوند! پس یقیناً نمی‌تواند مطابق معنای معروف، معصوم به شمار بیاید.

از همین رو، پیروان او ادّعا کرده‌اند که احمد مطابق معنای جعلی آنان معصوم است. با این حال همان معنی نیز قابل تطبیق بر احمد اسماعیل نیست؛ چرا که مطالب نادرست و خطاهای فاحش او بسیار است و او به این ترتیب تمام پیروانش را در باطل داخل کرده و از حق بیرون برده است. زیرا آنان ادّعاهای نادرست احمد را که مخالف اجماع شیعیان از زمان امامان تا به امروز است مورد تأیید قرار داده‌اند. از جمله این ادّعا که

۲۲ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

احمد می گوید امامان (۲۴) نفر هستند، او امامی معصوم است، دعوتی خاص مانند دعوت نوح و ابراهیم و موسی و عیسی علیهم السلام و محمد صلی الله علیه و آله دارد و ادعاهایی دیگر که تنها دیوانگان و کسانی که بر عقل و قلبشان غلبه شده باور می کنند^۱.

---

۱. رجوع شود به کتابان با عنوان (الرد القاصم) که در آن، تعداد زیادی از این ادعاهای نادرست را آورده ام. از جمله این که احمد معتقد است: او فرستاده، سفیر، وصی، نواده و متولی امر امامت پس از امام مهدی علیه السلام است، او ستاره مبارک، زرهی حضرت داود، ستاره شش گوشه و ستاره صبح است، در آیات بسیاری از قرآن از او با عنوان رسول یاد شده است، او زمین را سرشار از عدل و داد می نماید، او تأیید شده با جبرئیل و استوار شده با میکائیل و یاری شده با اسرافیل است، او یمانی یاد شده در روایات است، در تورات و انجیل از او نام برده شده است، او برتر از حضرت عیسی و شبیه عیسی است که خود را فدای او نمود، او فرستاده ی عیسی مسیح نزد مسیحیان و فرستاده ی ایلیا به سوی یهود و فرستاده ی خضر است. او دابّه ی زمین است که با مردم صحبت می کند، در پشت او مَهر نبوّت است، او حجر الاسود است و یاران او اولین کسانی هستند که وارد بهشت می شوند. (نویسنده).

آیا بیانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟ ۲۳

ضمن آن که تمام افراد عادی مسلمان و غیر آنان مرتکب خطا می‌شوند، اما خطاهای آنان از قبیل زنا و شرب خمر - به عنوان مثال - مردم را در باطل داخل نکرده و از حق بیرون نمی‌برد؛ پس آیا آنان نیز به نظر احمد و یارانش معصوم هستند؟

به عبارت دیگر، تمام افراد عادی مسلمان خطا می‌کنند و احمد اسماعیل نیز خطا می‌کند، افراد عادی مسلمان با اشتباهشان مردم را در باطل داخل نکرده و از حق بیرون نمی‌برند، پس از این جهت با احمد اسماعیل تفاوتی نخواهند داشت، پس چرا تنها احمد اسماعیل معصوم شده و دیگران معصوم نشده‌اند؟!

۳ - بین دعوت به حق، و عصمت شخص دعوت کننده، هیچ ملازمه‌ای وجود ندارد. چه بسیار دعوت کنندگان به حق که معصوم نیستند؛ بلکه اساساً تکلیف هر مؤمنی این است که به حق و راه مستقیم دعوت نماید. مثلاً، امر به معروف و نهی از منکر دعوت

۲۴ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

به حق است؛ آیا می توان گفت هر کس که امر به معروف و نهی از منکر کند یا دعوت به مذهب اهل بیت علیهم السلام نماید، معصوم است؟

۴ - عبارت «چرا که او به صاحب شما دعوت می کند» که در روایت وارد شده، تفسیر دعوت به حق است. بنابراین یمانی به امام مهدی علیه السلام دعوت می کند و در دعوت خویش نیز راستگو است. نه آن که هر چه از او سر بزند حق و راه مستقیم باشد.

۵ - مشابه این توصیف در حق مردان بزرگی وارد شده که همگان بر معصوم نبودن آنها اتفاق نظر دارند. مثلاً پیامبر خدا صلی الله علیه و آله درباره ی عمّار بن یاسر فرموده اند:

«یدعوهم إلى الجنة»

او مردم را به بهشت دعوت می کند»^۱.

---

۱. بحار الانوار ج ۳۳، ص ۲۵ و ۳۲؛ شرح الاخبار ج ۱، ص ۴۱۲؛ صحیح بخاری ج ۱، ص ۱۵۸.

آیا بیانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟ ۲۵

هیچ تردیدی نیست که دعوت به بهشت دعوت
به حق خواهد بود.

همچنین درباره‌ی زید شهید نیز مانند همان تعبیر
ستایش آمیز آمده است. کلینی در کافی با سند صحیح
از عیص بن قاسم از امام صادق علیه السلام روایت کرده که
آن حضرت ضمن حدیثی فرمودند:

«ولا تقولوا: خرج زید، فإنَّ زیداً کان عالماً، وکان
صدوقاً، ولم یدعکم إلى نفسه، إنَّما دعاکم إلى الرضا من
آل محمد عليهم السلام، ولو ظهر لوفی بما دعاکم إليه.

نگویید زید خروج کرد، چرا که زید عالم
و راستگو بود و شما را به خودش دعوت نکرد، بلکه
به رضایت آل محمد دعوت نمود؛ اگر او پیروز می شد
به آنچه شما را به آن دعوت کرده بود حتماً وفا می کرد»^۱.

دعوت زید به رضایت آل محمد همان دعوت به

---

۱. کافی ج ۸، ص ۲۱۹.

۲۶ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

امام زمان خود بود که همان دعوت به حق و راه مستقیم به حساب می آید. دعوت یمانی نیز همینگونه است.

همچنین، عین همان تعبیر درباره‌ی شیخ مفید نیز وارد شده است. در توفیق امام زمان علیه السلام به شیخ مفید که طبرسی آن را در کتاب احتجاج روایت کرده، این تعبیر آمده است:

«سلام الله عليك أيها الناصر للحق، الداعي إليه بكلمة الصدق.

سلام خدا بر تو ای یاری کننده حق و دعوت کننده به آن با راستی»^۱.

آشکار است که هیچ کس به عصمت عمّار بن یاسر، زید شهید یا شیخ مفید اعتقادی ندارد، بلکه همه‌ی مسلمانان بر این نظرند که آنان معصوم نمی باشند. اگر امثال این عبارات بر عصمت دلالت می کرد عالمان شیعه آن را بیان می کردند و در کتاب های خود حتماً به این موضوع تصریح می نمودند.

---

۱. احتجاج ج ۲، ص ۳۲۴.

آیا یمانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟ ۲۷

احمد اسماعیل پس از کلام پیشین خود چنین گفته

است:

(و به این معنی، این قید یا حد در تعیین شخصیت یمانی سودمند خواهد بود. اما این که معنای دیگری برای آن کلام «او به حق و راه مستقیم دعوت می‌کند» فرض کنیم، موجب بی‌فایده بودن آن خواهد شد و دیگر آن عبارت نمی‌تواند قید و حدی برای شخصیت یمانی باشد. حاشا که معصومان چنین سخنی بگویند).^۱

عبد الرزاق دیراوی نیز در شرح کلام امامش

احمد اسماعیل کوشش کرده و چنین گفته است:

(پس از آن که بدانیم امام باقر در صدد تعریف شخصیت یمانی بوده‌اند، سخن احمد الحسن که گفته است: (فرض دیگری برای کلام امام باقر موجب بی‌فایده بودن آن خواهد شد و دیگر نمی‌تواند قید

---

۱. المتشابهات ج ۴، ص ۴۳.

۲۸ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

و حدّی برای شخصیت یمانی باشد) واضح و روشن خواهد شد. هر معنایی غیر از آن چه احمد الحسن گفته است برای کلام امام فرض کنیم، موجب می شود تا تعریف مورد نظر شامل فرد دیگری غیر از یمانی هم باشد. یا حدّ اقل می تواند آن را شامل شود و در نتیجه بیهوده خواهد بود؛ چرا که تعریف یا حدّ سزاوار است که با چیزی باشد تا موجب تشخیص فرد از دیگران شود نه آنکه با هم در آن شریک باشند. روشن است که معنایی که احمد الحسن بیان کرده، تنها مخصوص یمانی است و او را به عنوان یکی از حجت های خدا مشخص می نماید. و آن حجت ها در وصیّت رسول خدا شناخته شده هستند)۱.

در پاسخ باید گفت:

سخن امام که فرموده اند: «او به حق و راه مستقیم دعوت می کند» قید و حدّ و تعریفی برای

---

۱. همان مصدر.

آیا ایمانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟ ۲۹

شخصیت ایمانی نیست چرا که قید تنها برای اسم جنس است؛ مانند قید خوردن کلمه ﴿رَقَبَةً﴾ با کلمه ﴿مُؤْمِنَةً﴾ در این آیه‌ی شریفه:

﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَأً وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَأً فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ...﴾ (نساء: ۹۲).

برای هیچ فرد با ایمانی مجاز نیست که فرد با ایمانی را به قتل برساند، مگر اینکه این کار از روی خطا و اشتباه از او سرزند و در عین حال کسی که فرد با ایمانی را از روی خطا به قتل برساند باید یک برده‌ی مؤمن آزاد کند و خونبهایی به خویشان او بپردازد.

اسامی معرفه و عَلم، مانند زید و یحیی و... قابل قید خوردن نمی‌باشند، و این امر بر هر کس که علم اصول خوانده باشد آشکار است. همچنین حد نیز که نوعی از تعریف است برای اسامی عَلم مانند یحیی و... نخواهد بود، چنان که در علم منطق آمده است.

۳۰ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

مشکل احمد اسماعیل و دیراوی - که او را در امور نادرستش یاری می دهد - این است که آنان بدیهیات علم منطوق و اصول را نمی فهمند، و بنابراین طبیعی است که در چنین خطای فاحشی بیفتند که حتی کوچکترین طلاب علم نیز دچار آن نمی شوند!

همچنین این که احمد ادعا کرده سخن امام که فرموده اند: «او به حق و راه مستقیم دعوت می کند» بر عصمت دلالت داشته و در مقام تعریف شخصیت یمانی موجب سودمندی کلام امام است و در غیر این صورت کلام امام بیهوده خواهد بود، هذیانی آشکار از احمد اسماعیل است. چرا که این جمله اساساً مربوط به تعریف شخصیت یمانی نیست بلکه تنها نشان می دهد که او در دعوت به حق صادق است و این نکته ای مهم در سخن امام است، و البته هیچ دلالتی هم بر عصمت ندارد.

همچنین، ناظم العقیلی نیز از کلام امامش احمد اسماعیل این چنین دفاع نموده است:

آیا یبانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟ ۳۱

(دعوت به حق و راه مستقیم تنها از جانب معصوم خواهد بود. چرا که از شخص غیر معصوم هم درستی و هم نادرستی احتمال می‌رود، و اگر احتمال خطا درباره‌اش وجود داشته باشد، دیگر معصوم نخواهد بود و نمی‌تواند اینگونه وصف شود که به راه مستقیم هدایت می‌کند. زیرا معنای استقامت این است که هرگز در هدایت امت منحرف نخواهد شد. به این معنا که او مردم را در گمراهی داخل نکرده و از هدایت بیرون نخواهد بُرد.

این که می‌گویم غیر معصوم به حق و راه مستقیم هدایت نمی‌کند منظورم به نحو حتم و یقین است، مانند یبانی، نه به نحو جزئی و احتمالی؛ چرا که هر انسانی به طور عام می‌تواند به حق یا راه مستقیم دعوت کند. مانند کسی که مردم را به پیروی از اهل بیت علیهم‌السلام فرا می‌خواند اما نمی‌توان او را اینگونه وصف کرد که به تمام حق و حقیقت راه مستقیم دعوت می‌کند. یعنی به نحو جزم و یقین^۱.

---

۱. دراسة فی شخصية الیسانی الموعود ج ۱، ص ۱۱۳.

۳۲ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

ناگفته پیداست که در این سخنان ناظم العقیلی مغالطات آشکاری وجود دارد. روشن است که دعوت به حق می تواند از جانب شخص غیر معصوم و با یقین به حقانیت خود و اطمینان به این باشد که او بی تردید به هدایت دعوت می کند. مثلاً کسی که به مذهب اهل بیت علیهم السلام دعوت می کند بدون شک دعوت کننده به هدایت و راه مستقیم به حساب می آید، چه معصوم باشد و چه نباشد.

از همین رو، تمام شیعیان، چه دانشمندان آنان و چه افراد دیگر، یقین دارند کسی که به مذهب اهل بیت علیهم السلام دعوت می کند به راه مستقیم دعوت می نماید؛ اگر این شخص - چه عالم و چه عامی - یقین نداشته باشد که به راه مستقیم دعوت می کند، حجت او در عملکردش بی اساس خواهد بود و دشمنان می توانند اشکال کنند که او در صحت مذهب خود یقین ندارد بلکه تنها پندارش چنین است و روشن است که گمان هرگز انسان را از حق بی نیاز نمی سازد.

آیا بیانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟ ۳۳

اما این که عقیلی گفته است: (چرا که از شخص غیر معصوم هم درستی و هم نادرستی احتمال می‌رود و اگر احتمال خطا درباره‌اش وجود داشته باشد، دیگر معصوم نخواهد بود و نمی‌تواند اینگونه وصف شود که به راه مستقیم هدایت می‌کند).

کلامی در ردّ خود او به شمار می‌آید؛ چرا که دلالت بر معصوم نبودن احمد اسماعیل می‌کند. زیرا احمد در خواندن قرآن کریم، چنان که از فایل‌های صوتی منتشر شده در سایت یارانش واضح است، مرتکب خطاهای آشکاری شده است و بنابراین نمی‌تواند معصوم باشد، چرا که درباره‌ی او نه تنها احتمال درستی و نادرستی می‌رود، بلکه ما به خطاکار بودنش نیز یقین داریم و به این ترتیب طبق سخنان عقیلی، احمد نمی‌تواند به راه مستقیم هدایت نماید.

اما این سخن عقیلی که دلیل آورده و گفته است که شخص غیر معصوم احتمال درستی و نادرستی در او

۳۴ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

وجود دارد و نمی تواند چنین وصف شود که به راه مستقیم هدایت می کند نیز آشکارا نادرست است. زیرا اگر شخص غیر معصوم به همان چیزی دعوت کند که معصوم عَلَيْهِ السَّلَام نیز به آن دعوت کرده و دلیل قطعی بر درستی آن وجود دارد، مانند توحید و نبوت و امامت اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام و امثال آن، پس هرگز در آن احتمال خطا وجود ندارد و روشن است که می توان به صورت قطعی چنین گفت که او به راه مستقیم دعوت می کند.

اما این ادّعی عقیلی که گفته است: (معنای استقامت این است که هرگز در هدایت امّت منحرف نخواهد شد. به این معنا که او مردم را در گمراهی داخل نکرده و از هدایت بیرون نخواهد برد) نیز دلیلی علیه اوست نه به نفع او؛ زیرا سخن او قابل تطبیق بر کسانی است که مردم را به مذهب اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام دعوت می کنند، و روشن است که این دعوت هرگز در هدایت امّت به خطا نمی رود و می توان درباره اش گفت که چنان دعوت کننده ای امّت را در گمراهی وارد

آیا یمانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟ ۳۵

نمی‌کند و از هدایت بیرون نمی‌برد. بلکه بالاتر از آن، می‌توان گفت که چنان فردی با وجود آن که معصوم هم نیست برخی مردم را از گمراهی بیرون برده و در هدایت داخل می‌کند.

بسیاری از علمای شیعه سَلَفُهُمْ، همین گونه بوده‌اند. آنان عمر با برکت خود را صرف هدایت مردم به مذهب اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَامُ کردند، حال آن که هرگز مدعی عصمت خود نشدند. اما نادارستی این سخن عقلی نیز آشکار است: (غیر معصوم به حق و راه مستقیم هدایت نمی‌کند منظورمان به نحو حتمی و یقینی است، مانند یمانی، نه به نحو جزئی و احتمالی).

چرا که آنچه در روایت آمده این است که یمانی به حق (دعوت) می‌کند و نیامده که به حق (هدایت) می‌کند، و فرق بین این دو روشن است. ادّعای عقلی مبنی بر این که هدایت باید به نحو یقین و قطع باشد نیز از روایت برداشت نمی‌شود.

۳۶ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

بنابراین یمانی مانند هر دعوت کننده‌ی دیگری به حق است. مخصوصاً که یمانی به حقی مخصوص دعوت می‌نماید که همان امام زمان علیه السلام است. دعوت قطعی و یقینی او به امام نیز او را از دیگر شیعیان بسیاری که به صورت قطعی به امام زمان علیه السلام یا حق اهل بیت علیهم السلام دعوت می‌کنند نیز متمایز نمی‌کند، چرا که عمل آنان نیز مستلزم عصمت و وجوب پیروی از ایشان نخواهد بود.

اما اینکه عقلی گفته است: (هر انسانی به طور عام می‌تواند به حق یا راه مستقیم دعوت کند. مانند کسی که مردم را به پیروی از اهل بیت علیهم السلام فرا می‌خواند، اما نمی‌توان او را اینگونه وصف کرد که به تمام حق و حقیقت راه مستقیم دعوت می‌کند. یعنی به نحو جزم و یقین).

نیز اعترافی صریح از عقلی است که هر شخصی که به اهل بیت: دعوت کند، به حق و راه مستقیم دعوت نموده است.

این امر برای نادرستی دلیل این افراد بر عصمت یمانی

آیا یمانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟ ۳۷

کافی است؛ چرا که در روایتی که مورد استناد و احتجاج آنان است نیامده که یمانی به (تمام حق و راه مستقیم دعوت می کند)، بلکه تنها چنین آمده که او (به راه حق و مستقیم دعوت می نماید)، بنابراین وضع یمانی مانند سایر افرادی است که به امام زمان علیه السلام دعوت می کنند و هیچ یک از آنان - نه یمانی و نه دیگران - معصوم نمی باشند.

ناظم العقیلی همچنین گفته است:

(درباره ی یمانی در نصّ کلام ائمه چنین آمده که:

«او به حق دعوت می کند»، و چون کلمه حق در اینجا با (ال) آمده «الحق»، منظور از آن تمام حقی است که برای هدایت مردم نیاز است. به یاری و پیروی از یمانی نیز به صورت مطلق دستور داده شده و روی گردانی از او نیز به صورت مطلق نهی شده است. بنابراین، او با سخن، عملکرد و راه و روش خویش به صورت قطعی و یقینی و نه جزئی و احتمالی به حق دعوت می کند).^۱

---

۱. همان مصدر.

نادرستی این سخن عقیلی نیز بر هر کس که در آن درنگی نماید روشن است. چرا که نسبت دادن چنان حدیثی به معصومین علیهم السلام، به دلیل ضعف سندش جایز نیست، و امامان معصوم به شیعیان نشان دستور داده اند که آنچه راویان مورد اعتماد نقل میکنند را قبول نمایند، نه آنچه دروغگویان، منحرفان و افراد ناشناس به ایشان نسبت می دهند. در سند این روایت نیز حسن بن علی بن حمزه وجود دارد که در کتب رجال از جمله افراد ضعیف بر شمرده شده است؛ بنابراین، انسان مؤمن حق ندارد روایات این شخص و دیگر دروغگویان و افراد مجهول را به امامان علیهم السلام نسبت دهد.

حتی اگر از ضعف سندی این روایت نیز چشم پوشی کنیم، باید گفت که (ال) در کلمه (الحق)، (ال) استغراقی نیست و دلالت نمی کند که آنگونه که عقیلی پنداشته است بیانی به همهی حق مورد نیاز برای هدایت مردم مثل عقیده و احکام و مستحبات و آداب و دیگر امور شریعت دعوت می کند.

آیا یمانی قائم آل محمد ﷺ و معصوم است؟ ۳۹

بلکه (ال) مورد نظر، (ال) عهد است، و بر حقی معهود و مشخص که در خود روایت نیز آمده است دلالت دارد. این حق، همان دعوت به امام زمان ﷺ است و نه بیشتر.

در این روایت هیچ قرینه‌ای نیز وجود ندارد که (ال) را استغراقی بدانیم. علت اشتباه ناظم العقیلی این است که او چون قواعد علم اصول را نمی‌فهمد، بین (ال) داخل بر اسم جنس (مانند کلمه حق که بدون قرینه نمی‌تواند دلالت بر عموم داشته باشد) و الف و لامی که بر (اسم جمع) می‌آید مانند: (العلماء که دلالت بر عمومیت دارد) خلط کرده و پنداشته که (ال) در کلمه الحق بر عموم دلالت می‌کند و استغراقی است. سپس چنین نتیجه گرفته که معنای روایت این است که یمانی به تمام حق، و نه بخشی از حق، دعوت می‌کند!

اما اینکه عقیلی گفته است: (به یاری و پیروی از یمانی نیز به صورت مطلق دستور داده شده و روی گردانی از او نیز به صورت مطلق نهی شده است).

۴۰ ..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

همچنان صحیح نیست، زیرا هیچ دلیلی وجود ندارد که به نحو مطلق دلالت بر پیروی از یمانی و یاری او داشته باشد. حتی روایت ضعیف السنندی که پیشتر گذشت نیز بر ضرورت پیروی از یمانی و کمک به او دلالت ندارد، و نهایتاً این را می‌رساند که التواء ضد یمانی، یعنی جنگیدن با او و تضعیف حرکتش جایز نیست، و نه چیزی بیش از این.

حتی اگر بر فرض محال هم این روایت بر ادّعای عقیلی دلالت می‌کرد نیز به دلیل ضعف سندش امکان استنباط عقیده یا حکمی شرعی از آن وجود نداشت.

* * *